בעזהשי"ת

לרגל שמחת נישואי נכדי החתן זאב נ"י בן בני מו"ה יואל נ"י אדברה נא בעניני נישואין

סגולת עבירה לשמה לפעול טוב לישראל ופורענות לרשעים

ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו (שמות יד, טו). איתא במדרש (מובא בישמח משה) אמר הקדוש ברוך הוא למשה, הים סוער והשונא רודף ואתה עומד ומרבה תפלה לפני, אמר לו משה ומה עלי לעשות, אמר לו 'ואתה הרם את מטך' (שם פסוק טז), **באותה שעה אמרו ישראל 'ה' ימלוך לעולם ועד'** (שם טו, יח). **ובקדושת יו"ט** (בפרשתן) מבאר המדרש על פי מה שכתב **הבני יששכר** (ניסן מאמר ד דרוש ט ע"ד הרמז) דסגולת המצוות הוא שהם מביאין השפעות טובות לעולם, וסגולת העבירות לעורר ח"ו רע ופורענות לעולם, והנה אם יצטרך האדם לעורר רע לפעול נקמות ברשעים, מה יעשה, אם יעשה המצוה, הנה סגולת המצוה לעורר רק טוב, ועבירה הרי אסור לעשות, אך העצה לזה שיעשה עבירה לשמה, דהיא בעצם עבירה וסגולתה לעורר הרע, אבל הרע ההוא הוא לטוב לישראל, ויחול על ראש הצוררים ומעיקים לישראל, ועל ידי זה ימשך הטוב לישראל, כי 'באבוד רשעים רנה' (משלי יא, י).

הרמת המטה לעורר זכות העבירה לשמה בהכאת הסלע

ובזה מבאר הקדושת יו"ט המדרש, ד'הים סוער' שלא רצה להקרע לפני ישראל וטען הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה ומה נשתנו אלו מאלו (ילק"ש שמות רמז הלד), 'והשונא רודף' וצריך לעורר פורענות על המצריים, ונמצא שצריך להביא ב' פעולות הפכיים, דהיינו חסד והצלה לישראל ופורענות על מצרים, 'ואתה עומד ומרבה בתפלה לפני', דאמת נכון הדבר שעל ידי התפילה אפשר להביא השפעות טובות לכל העולמות, אבל עתה צריך לעשות עבירה לשמה כנ"ל, ועל כן **ואתה הרם את מטך**, היינו לעורר זכות העבירה לשמה שיעשה לעתיד בהכאת הסלע, ולטובה הקדוש ברוך הוא מצרף העתיד, ועל ידי זה יבוא החסד לישראל והפורענות על מצרים, עיי"ש באריכות.

קפיצת נחשון לים היתה עבירה לשמה

ונראה להוסיף בה מילתא באופן אחר, דהעבירה לשמה היה שקפץ נחשון בן עמינדב לתוך הים (סוטה לז.), דלכאורה הרי הוא מאבד עצמו לדעת, ועל ידי העבירה לשמה בא הפורענות על מצרים וחסד לישראל, וזהו שאמר הקדוש ברוך הוא למשה **דבר אל בני ישראל ויסעו** לתוך הים, ועל ידי שיעשו העבירה לשמה יוכלו לפעול המצטרך להם.

דברי בדחנות ומצוה טאנץ בבחי' עבירה לשמה להשתיק הקטרוג

והנה ידוע שהניווט מקרב הגאולה כדאיתא בגמרא (יבמות סג: נדה יג:) **אין בן דוד בא עד** שיכלו כל הנשמות שבגוף, ופירש רש"י דלמעלה יש מקום גדול שנקרא גוף ומשם מוציאין הנשמות וכשהן יכלו יבוא משיח צדקינו, ואז ישבור עול הגוים ועול הגליות מעל צוארינו, ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה, להשפיע חסד ורחמים על הצדיקים ופרענויות על הרשעים.

אמנם יש קטרוג גדול על זה, על פי מה שפירש **האריז"ל** הגמרא (ע"ז ט.) **תנא דבי אליהו** שיתא אלפי שני הוי עלמא כו' ב' אלפים ימות המשיח ובעוונינו יצאו מה שיצאו ועדיין בן דוד לא בא, ופירש שכיון שעדיין לא נתקנו כל הנשמות על כן 'יצאו מה שיצאו' כלומר שיצאו לעולם נשמות עתיקות שצריכין לבוא על תיקונם, וזה מעכב שלא יצאו הנשמות החדשות מהמקום שנקרא גוף ועל כן בן דוד לא בא.

ונראה דמהאי טעמא כדי להשתיק הקטרוג נוהגין לומר דברי בדחנות בשמחת חתן וכלה, הגם שנראה כמו דברים בטילים, וגם נוהגין לרקוד לפני הכלה 'מצוה טאנץ', ומקורו טהור מאבותינו ורבותינו מדורות הקודמים, אבל על פי האמור מובן דזהו בבחי' עבירה לשמה כדי להשתיק המקטריגין מעלינו, ועל ידי זכות זיווג חתן וכלה נזכה לקרב הגאולה במהרה בימינו.

ובזה יש לפרש מה שאמרו חז"ל (סוטה ב.) קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף, כי כמו בקריעת ים סוף הי' צריכין להשתיק הקטרוג ע"י עבירה לשמה, כן בזיווגו של אדם צריכין להשתיק הקטרוג ע"י עבירה לשמה, ועי"ז נזכה להגאולה שלימה.

❖ ❖ ❖

ע"י עסק התורה מתעורר הנהגת מדת הרחמים

בנוסח שאומרים בשעת קידושין, **הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל**. הנה בספה"ק **עצי חיים** מביא המדרש על הפסוק **ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא** (שמות יג, יז), אמר הקדוש ברוך הוא אם אני מוליכן תיכף לארץ ישראל זה פונה לכרמו וזה לזיתו, לכך אני מוליכן במדבר ותורה תהא נבללת בקרבם. ומביא הגמרא (ברכות י.) שאמר לו הנביא לחזקיהו המלך (ישעיה לח, א) **צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה**, מת אתה בעולם הזה ולא תחיה לעולם הבא, ושאל חזקיהו לנביא מאי כולי האי, והשיב לו דלא עסקת בפריה ורביה. וצריך להבין מפני מה יענש כל כך בשביל ביטול פריה ורביה, ופירש **הישמח משה** (פ' אחרי) דהנה אמרו חז"ל (בראשית רבה יב, טו) בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים שיתף מדת הרחמים, ולכך אם הוא עוסק בקיום העולם אז הקדוש ברוך הוא גם כן מנהג עמו במדת החסד, מה שאין כן אם אינו נושא אשה ומבטל פריה ורביה אז הקדוש ברוך הוא גם כן מתנהג עמו במידת הדין. עכתו"ד הישמ"מ. ובזה מבאר העצי חיים הפסוק (בראשית ב, יח) **לא טוב היות האדם לבדו**, דאם אינו עוסק בקיום העולם מעורר עליו ח"ו הנהגת מדת הדין, **אעשה לו עזר כנגדו**, דאז יתנהג הקדוש ברוך הוא עמו במדת הרחמים, ויהי' לו המדת הרחמים עזר כנגד המדת הדין.

והנה גם בתורה מצינו הכי, דאיתא בסוף מס' סוטה, תורה תחלתה גמ"ח וסופה גמ"ח עיי"ש וא"כ גם ע"י התורה שנקראת תורת חסד (משלי לא, כו) נתעורר שיתנהג עם האדם ע"י מדת הרחמים, ועוד אמרו ז"ל (שבת פח.) **תנאי התנה הקב"ה** במעשה בראשית אם יקבלו התורה מוטב ואם לא אחזיר אתכם לתוהו ובוהו שנאמר אם לא בריתי וגו' חקות שמים וארץ לא שמתי, שעל ידי עסק התורה נתעורר מדת הרחמים בעולם, ועל פי זה מבאר הפסוק **ולא נחם אלקי"ם** וגו', פי' שלא נחם במדת הדין, ואמר מאי טעמא, **כי קרוב הוא**, וכמו שביאר המדרש דאם הם הולכין תיכף לארץ ישראל וזה פונה לכרמו ולזיתו לא יעסקו בתורה, לזה הקיפם במדבר שיעסקו בתורה ארבעים שנה, ואז גם הקדוש ברוך הוא יתעורר עליהם ויתנהג עמהם במידת הרחמים.

כפי הנהגת האדם במדת החסד והרחמים כן מודדין לו מן השמים

וראה **בקדושת יו"ט** (בפרשתן) שכתב לפרש כענין זה באופן אחר קצת הפסוק (דברים יג, יח) **ונתן לך רחמים ורחמך**, כי השי"ת הוא מקור הטוב, ורוצה להטיב עם בריותיו ולהתנהג עמהם במדת החסד והרחמים, ולפעמים מדת הדין אינו מסכים לזה, ומלך במשפט יעמיד ארץ (משלי כט, ד), רק אם האדם מתנהג עצמו גם כן במדת רחמנות, ורודף צדקה וחסד להחיות עניים ואביונים וגומל חסד זה עם זה, אזי השי"ת מתנהג עמו גם כן במדת החסד והרחמים מדה כנגד מדה, כמו שכתבו לפרש **ה' צלך** (תהלים קכא, ה), כמו שהצל נוטה כנגד האדם כמו כן הוא יתברך, מה שהאדם עושה הוא עושה כנגדו, כי במדה שאדם מודד מודדין לו (מגילה יב:), וזהו שאמר הכתוב **ונתן לך רחמים**, כלומר שהשי"ת יתן לך בלבבך מדת רחמנות לרחם על הבריות, ועל ידי זה **ורחמך**, שהשי"ת ימדוד לך גם כן במדתך מדת החסד והרחמים, עכ"ד.

ובזה יש לפרש מה שאמרו (בראשית רבה יב, טו) בתחילה עלה במחשבה לבראו במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים הקדים מדת הרחמים ושיתפו למדת הדין, ומקשים וכי יש שינוי רצון אצל הקדוש ברוך הוא, ולפי הנ"ל אפשר לומר שהקדוש ברוך הוא ברא העולם במדת הדין, אמנם על ידי שאנו מתנהגים במידת החסד ורחמים, ובדרך שאדם מודד מודדין לו, לכן צריך הקב"ה עפ"י מדת הדין להתנהג עמנו מדה כנגד מדה במדת הרחמים.

ע"י שבת ותורה ונישואין מתקיים העולם ומעוררים מדת הרחמים

ונראה להוסיף נופך, דבשלשה דברים מצינו בתורה ובחז"ל שיש בהם קיום העולם, ועל ידי שהאדם עוסק בהן עושה בזה חסד לבאי עולם, ובזה נתעורר שיתנהג הקב"ה עמנו מדה כנגד מדה במדת הרחמים, ואלו הם, שבת תורה ופרי' ורבי', כדאיתא **באור החיים הק'** (פר' בראשית) על הפסוק (שמות כ, יא) **כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ**, דהקדוש ברוך הוא ברא העולם רק לששה ימים ועל ידי שמירת שבת כהלכתה מתקיים העולם עוד ששה ימים. וכמו כן על ידי התורה מתקיים העולם, כדאיתא (שבת פח.) **תנאי התנה הקדוש ברוך הוא** עם מעשה בראשית אם ישראל מקבלין התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו, ועוד אמרו (פסחים סח:) אלמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר (ירמיה לג, כה) **אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי**. וכמו כן על ידי נישואי אשה מתקיים העולם, שעל זה נאמר (ישעיה מה, יח) **לא תהו בראה לשבת יצרה**.

ונראה לרמז ג' דברים אלו בנוסח שאומרים בנישואין 'הרי את מקודשת לי וכו' כדת משה וישראל', כלומר **'כדת משה'** שה'תורה' ניתנה על ידו, וגם משה בירר את ה'שבת' לישראל, **'וישראל'** היינו שנושא אשה ועוסק בפרי' ורבי' והמשכת הדורות, והכוונה לעורר בזה שכמו שאנו עוסקים בחסד ומקיימין את העולם, כן הקב"ה יתעורר בחסד ורחמים עלינו. ונרמז גם בפסוק (דברים יט, טו) **על פי שני עדים** זה שבת ותורה, **או שלשה** זה לישא אשה, **יקום דבר** יש קיום לעולם. ובזה נראה גם לקשר סוף התורה לתחילתה, דהתורה מסתיימת (שם לד, יב) **אשר עשה משה לעיני כל ישראל** רומז לשבת שבירר משה לישראל במצרים, **בראשית** בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית, ועל ידי שלשה דברים האלו יש לנו כח לעשות חסד ולקיים העולם, ובזה, **ברא אלקי"ם את השמים ואת הארץ**, יש קיום לעולם שגם מדת הדין הוא להתנהג עמנו במדת החסד ורחמים מדה כנגד מדה.

ברכת מזל טוב

לנכדי היקר מו"ה **יודא מיטטעלמאן** בן בני מו"ה **יצחק אייזיק יוחנן** הי"ו

לרגל הולדת בנו הבכור למזל טוב